رمزگشایی از لایحه بودجه ۱۴۰۳ شهرداری تهران در گفت‌وگو با بهروز شیخ‌رودی

آخرین بودجه

لایحه بودجه ۱۴۰۳ شهرداری از حیث محتوا و فرم یک بودجه غیرمعمول و دربرگیرنده مجموعه‌ای از بدعت‌ها و انحراف‌هاست

شرق: اواخر دی ماه امسال علیرضا زاکانی لایحه بودجه ۱۶۹ هزار میلیارد تومانی سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران را روی میز شورا گذاشت، لایحه‌ای که تکلیف آخرین بودجه‌ای را که همه فرایندهایش از نوشتن تا اجرا در مدیریت شهری دوره ششم انجام می‌شود، روشن خواهد کرد؛ هرچند بودجه سال ۱۴۰۴ آخرین بودجه‌ای است که رسما در مدیریت شهری دوره ششم فرایند تدوین و تصویبش انجام خواهد شد اما تکلیف اجرایش به دست مدیریت شهری دوره بعد می‌افتد. شاید بتوان گفت سومین لایحه بودجه‌ای که در ادوار مختلف مدیریت شهری ارائه، تصویب و اجرا می‌شود آخرین برنامه اجرائی، مالی و مدیریتی آن دوره به شمار می‌آید، موضوعی که احتمالا از چشم زاکانی و حامیانش در شورای شهر دور نمانده بود، اما این لایحه در هنگام بررسی بخش منابع سقفش با دست‌فرمان چمران کوتاه شد و نهایتا به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان رسید، لایحه‌ای که زاکانی و بعدا چمران با پیشنهاد اختصاص ۱۴ هزار میلیارد تومان از آن برای مأموریت حمل‌ونقل و ترافیک هر یک به سلیقه و سبک خود دنبال آن هستند تا از آن دستاوردهای سال آینده شهر را بیرون بکشند، اینکه کدام یک پیروز دستاوردسازی بر پایه این بودجه می‌شوند نیاز به گذر زمان و آزمودن ادعاها در میدان عمل دارد.

بیشترین میزان رشد بودجه شهرداری تهران نسبت به سال قبل در سال‌های پس از انقلاب متعلق به سال ۱۳۶۹ و دوره مدیریت کرباسچی در شهرداری تهران است، در این سال بودجه شهرداری ۱۳۴٫۳ درصد رشد نسبت به سال قبل را تجربه کرده است

لایحه بودجه ۱۴۰۳ اگر به همین شکل و بدون تغییر تصویب شود ظرفیت ایجاد ۴۸ هزار و ۸۴۶ میلیارد تومان بدهی را در دسترس شهرداری تهران قرار می‌دهد، موضوعی که با توجه به بدهی‌های سنواتی شهرداری که از ادوار گذشته به ارث رسیده است، زنگ خطری جدی به شمار می‌آید

برنامه شهرداری برای انبساط مالی

بهروز شیخ‌رودی؛ معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران با اشاره به رشد ۱۲۳درصدی سقف منابع پیشنهادی در بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران در مقایسه با بودجه سال جاری به خبرنگار «شرق» گفت: بر اساس لایحه ۱۶۹ هزار و ۸۰۰ میلیارد تومانی که زاکانی به شورای ششم ارائه کرده است، شهرداری سیاست انبساط مالی را در مقایسه با سال گذشته در پیش گرفته است، رشد ۱۲۳درصدی سقف منابع سال ۱۴۰۳ در مقایسه با بودجه ۷۵ هزار و ۹۹۰ میلیارد تومانی سال ۱۴۰۲ و نیز رشد ۶۳درصدی نسبت به متمم بودجه سال ۱۴۰۲ که چند روز پیش به تصویب شورای شهر رسید، حکایت از آن دارد که برنامه مالی شهرداری تهران در سال آینده بر کسب حداقل درآمد ماهانه‌ای بالغ بر ۱۴هزار و ۱۵۰ میلیارد تومان است، بر همین اساس جریان نقدی پیش‌بینی‌شده برای هر روز کاری سال ۱۴۰۳ در شهرداری تهران رقمی معادل ۵۸۷ میلیارد تومان برآورد شده است، این بدان معناست که شهرداری تهران در هر ساعت کاری طی سال ۱۴۰۳ می‌خواهد ۷۳ میلیارد و ۴۲۴ میلیون تومان درآمد کسب کند.

بودجه غیرعادی سال آخر

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری در پاسخ به سؤال خبرنگار «شرق» درباره طبیعی‌بودن رشد پیش‌بینی‌شده در لایحه‌ای که زاکانی به شورای شهر ارائه کرد، با اشاره به روند افزایش بودجه پیش‌بینی‌شده در بودجه سال سوم ادوار مدیریت شهری گذشته گفت: زاکانی سومین لایحه بودجه دوره مدیریت خود بر شهرداری را با پیش‌بینی رشد ۱۲۳درصدی به شورای شهر ارائه کرده است، در حالی که تا پیش از او حناچی لایحه بودجه سال ۱۳۹۹ را با رشد ۲۶درصدی به شورا ارائه کرده بود. پیش از اینها نیز قالیباف لایحه بودجه سال ۱۳۹۵ را با رشد ۳٫۸درصدی، لایحه بودجه سال ۱۳۹۱ را با رشد ۵۴درصدی و لایحه بودجه سال ۱۳۸۵ را با رشد ۳۵درصدی به شوراهای ادوار دوم، سوم و چهارم ارائه کرده بود. همچنین لایحه بودجه سال ۱۳۸۱ توسط شهردار وقت تهران با پیش‌بینی رشد شش‌درصدی به وزارت کشور به عنوان قائم مقام شورای اول که انحلال پیدا کرد، ارائه شده است. از این زاویه اگر بنگریم لایحه ارائه‌شده توسط زاکانی چندان از روند بودجه ارائه‌شده در سال‌های پیش از انتخابات دوره آینده شورای شهر تبعیت نکرده است و از این رو این بودجه یک بودجه غیرعادی به شمار می‌رود و شاید همین موضوع ظاهرا تصویب تمام و کمال این بودجه را برای زاکانی و حامیانش آنچنان مهم کرده بود که او بخش زیادی از صحبت‌هایش در شورا را صرف مقدمه‌چینی برای تصویب این بودجه کرد و با خواندن غلط اعداد و ارقام بودجه سال‌های قبل تلاش کرد تا به شورانشینان اطمینان بدهد که این بودجه اجرائی و عملیاتی است، خطی که البته در روزهای بعد پرویز سروری و علیرضا نادعلی از اعضای شورای ششم سعی کردند آن را ادامه دهند اما با نقش‌آفرینی چمران در کوتاه‌کردن سقف منابع بودجه این روند ادامه پیدا نکرد.

زاکانی بعد از کرباسچی!

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران در پاسخ به ادعاهایی که لایحه بودجه ۱۶۹ هزار میلیارد تومانی را یک رکوردشکنی در بودجه شهرداری ارزیابی کرده بودند به خبرنگار «شرق» گفت: نه روند تحقق بودجه آن‌طور که ادعا کرده‌اند بی‌نظیرترین بوده است و نه شهرداری تهران با ارائه بودجه ۱۶۹ هزار میلیارد تومانی برای سال ۱۴۰۳ یک رکورد تاریخی زده است! البته هم زاکانی و هم کارشناسانی که این بودجه را ویژه می‌پندارند برای اثبات ادعایشان یک برش زمانی را انتخاب می‌کنند که گزاره تحلیلی مورد نظرشان درست در بیاید، جایی می‌آیند و روند بودجه از سال ۹۰ را معیار می‌گیرند و یکی دیگر می‌آید و می‌گوید بر اساس داده‌های بودجه از سال ۸۰ که ارقام آن موجود است، بله با انتخاب این دوره زمانی محدود برای اثبات ادعا همین حرف‌هایی که می‌گویند را باید بشنویم، با این تفاسیر آقای چمران هم با معیار ۲۰ بودجه‌ای که ادعای بستنش برای شهرداری را داشتند هم می‌توانند یک تحلیل بدهند و بگویند در این بودجه‌هایی که بسته‌اند تعداد صفرهای رقم سرجمع بودجه‌ای که زاکانی امسال روی میزشان گذاشته رکورد شکسته است! رشد ۱۲۳درصدی سقف منابع و مصارف بودجه شهرداری در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ نسبت به بودجه مصوب ۱۴۰۲ شاید رشد رکوردشکنی به نظر برسد و همین مسئله باعث شده است تا برخی آن را رکوردشکن بدانند، اما هنوز سقف تاریخی رشد بودجه شهرداری شکسته نشده است! بیشترین میزان رشد بودجه شهرداری تهران نسبت به سال قبل در سال‌های پس از انقلاب متعلق به سال ۱۳۶۹ و دوره مدیریت مهندس کرباسچی در شهرداری تهران است، در این سال بودجه شهرداری ۱۳۴٫۳ درصد رشد نسبت به سال قبل را تجربه کرده است و ما شاهد آن هستیم که بودجه شهرداری از رقم هفت میلیارد و ۱۳۲ میلیون تومان با رشد ۱۳۴درصدی به رقم ۱۶ میلیارد و ۷۱۰ میلیون تومان می‌رسد. همان‌طور که می‌بینیم با ارائه این لایحه سقف رشد بودجه شهرداری نسبت به سال قبل هنوز شکسته نشده است و همچنان آقای کرباسچی با ارائه لایحه بودجه سال ۱۳۶۹ با رشد ۱۳۴درصدی نسبت به سال قبل رکورددار هستند و زاکانی با ارائه این لایحه در سکوی دوم جای خود را بعد از کرباسچی تثبیت کرده است.

فقط رشد اسمی

شیخ‌رودی در ادامه با اشاره به روند تاریخی بودجه شهرداری تهران در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران به خبرنگار «شرق» گفت: داده‌های بودجه شهرداری نشانگر آن هستند که اولین بودجه شهرداری پایتخت در اولین سال پس از پیروزی انقلاب یعنی سال ۱۳۵۸ برابر با دومیلیارد و ۱۷۶ میلیون تومان بوده است، این روند را اگر به صورت تاریخی دنبال کنیم، می‌بینیم که بودجه شهرداری تهران پس از گذشت ۱۱ سال در سال ۱۳۶۹ سد ده‌میلیاردی‌شدن را پشت سر می‌گذارد و به رقم ۱۶ میلیارد و ۷۱۰ میلیون تومان می‌رسد. پس از پنج سال یعنی در سال ۱۳۷۴ ما شاهد آن هستیم که بودجه شهرداری صدمیلیاردی‌شدن را تجربه می‌کند و به رقم ۱۳۳ میلیارد و ۵۴۷ میلیون تومان می‌رسد، در کمتر از ۹ سال یعنی در سال ۱۳۸۳ ما شاهد ارائه اولین بودجه هزار میلیاردی شهرداری پایتخت با رقم هزار و ۳۶۶ میلیارد و ۴۰۰ میلیون تومانی از سوی احمدی‌نژاد به شورای دوم هستیم. روندی که با گذشت هشت سال منجر به ارائه اولین بودجه ۱۰هزار میلیاردی شهرداری در سال ۱۳۹۱ با رقم ۱۲ هزار و ۸۵۵ میلیارد و ۹۵۳ میلیون تومانی از سوی قالیباف به شورای سوم شد. این روند در سال ۱۳۹۸ و با ارائه متمم بودجه از سوی حناچی به شورای پنجم بودجه شهرداری را وارد روند ۲۰ هزار میلیارد تومان کرد و بودجه سال ۱۳۹۸ را به رقم ۲۴ هزار و ۱۸۵ میلیارد تومان رساند، در ادامه این مسیر دوره‌های زمانی رشدهای بودجه کمتر شد و ما شاهد آن هستیم زاکانی با ارائه متمم بودجه سال ۱۴۰۲ اولین بودجه صدهزار میلیارد تومانی شهرداری را ارائه کرد و پیش از تصویب‌شدن آن متمم بودجه لایحه بودجه ۱۶۹ هزار میلیارد تومانی سال ۱۴۰۳ را روی میز چمران گذاشت. این روند تاریخی نشان می‌دهد که رشدهای اسمی بودجه شهرداری تهران بیش از هر چیز متأثر از تورم عمومی حاکم بر اقتصاد کلان کشور بوده است و با شدت‌گرفتن روندهای تورمی، فاصله زمانی میان رشد رقم‌های بودجه شهرداری کاهش یافته است موضوعی که بیش از آنکه غیرمعمول، رکوردشکنی تاریخی و آن‌طور که زاکانی دوست دارد آن را بی‌نظیر بخواند یک مسئله عادی و معمولی است! البته اذهان و افکار ساده‌اندیش ممکن است فریب ارزش اسمی این ارقام را بخورند و بگویند بودجه ۱۶۹ هزار میلیارد تومانی که زاکانی ارائه کرده است ۱۰ هزار برابر بودجه‌ای است که آن سال کرباسچی ارائه کرده بود اما اگر با اعمال تورم تغییر این ارقام را مورد بررسی قرار دهیم، می‌بینیم که واقعیت چیز دیگری است.

بی‌تأثیر بر تورم

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به اندازه و بزرگی لایحه بودجه شهرداری در مقایسه با بودجه کل کشور به خبرنگار «شرق» گفت: اندازه ناچیز مجموع منابع و مصارف بودجه شهرداری تهران در مقایسه با بودجه کل کشور که همواره بودجه شهرداری بین ۱٫۶ تا ۲٫۴ درصد از بودجه کل کشور را دربر می‌گیرد باعث شده است تا عمده صاحب‌نظران، منتقدان، نخبگان و خبرگان اقتصاد، بودجه و مالیه عمومی به بودجه شهرداری‌ها و از جمله بودجه شهرداری تهران به خاطر اندازه ناچیز و اثرات بسیار کم آن بر اقتصاد ملی نسبت به ارزیابی آن توجه جدی نشان ندهند، این موضوع وقتی روشن می‌شود که بدانیم در صورت تحقق صددرصدی منابع و مصارف ۱۵۰ هزار میلیارد تومانی بودجه مصوب سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران این رقم تنها برابر با دو درصد حجم نقدینگی کشور در سال آینده خواهد بود، یعنی یک روزنه کوچک از وسعت کلان تورم!

اینکه چطور این دو درصد اثر تورم لجام‌گسیخته‌ای برای شهر و شهروندان دارد افرادی که این نظریه را مطرح کرده‌اند، باید توضیح دهند اما قطعا هیچ‌کس اثر این دو درصد را در تورم جدی نمی‌داند، چه برسد به اینکه بگوید تورم لجام‌گسیخته سال آینده زیر سر این سهم دودرصدی بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران است! در حقیقت باید گفت این دو درصد ذره‌ای از تورم عمومی را قرار است در شهرداری پاسخ بدهد، نه اینکه قفل قفس تورم را باز کند و تورم را به جان مردم بیندازد!

لایحه بدعت‌ها و انحراف‌ها

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران در پاسخ به پرسش خبرنگار «شرق» درباره ویژگی‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران گفت: من به عنوان یک کارشناس از حیث محتوا و فرم این بودجه را یک بودجه غیرمعمول و دربرگیرنده مجموعه‌ای از بدعت‌ها و انحراف‌ها می‌دانم. البته در این مسیر شورای ششم با بی‌تفاوتی نسبت به تغییر فرم ارائه بودجه و نیز برخی موارد در جریان ارائه و تصویب لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ قبلا چراغ سبز این اقدامات را به شهرداری داده است و مخالف‌خوانی‌های امروز برخی اعضای شورا نمی‌تواند واقعیت را عوض کند. یکی از این بدعت‌ها و انحراف‌ها پیش‌بینی عدد صفر برای برآورد شهرداری از برخی درآمدهای حوزه شهرسازی است، ظاهرا تنظیم‌کنندگان لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ می‌خواستند بعد از سه سال و کسب ۲۵ هزارو ۵۰۹ میلیارد تومان درآمد از محل عوارض مازاد تراکم از ابتدای دوره ششم تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ بالاخره در این لایحه بودجه روی کاغذ حرف زاکانی را ثابت کنند! بالاخره حرفی که زاکانی سه سال پیش زده بود و ادعا کرده بود حتی یک سانتی‌متر هم تراکم‌فروشی ندارد، در این لایحه با برآورد عدد صفر برای درآمد حاصل از تراکم تا حد مجاز طبق مصوبات مراجع تصویب‌کننده طرح‌های توسعه روی کاغذ عملی شده است. البته اعضای شورای ششم در جریان تصویب متمم بودجه سال ۱۴۰۲ با تصویب کاهش منابع حاصل از تراکم تا حد مجاز و افزایش رقم کاهش‌یافته از محل تراکم به عوارض زیربنا جاده‌صاف‌کن این بدعت و انحراف شده‌اند!

تغییر فرمول محاسبه عوارض تراکم

بهروز شیخ‌رودی در ادامه ریشه برآورد درآمد صفر برای تراکم را در محاسبه عوارض مازاد تراکم در چارچوب عوارض زیربنا دانست و به خبرنگار «شرق» گفت: در سایه بی‌تفاوتی اعضای شورای ششم ابتدا عنوان این ردیف درآمدی از عوارض مازاد تراکم در جریان بررسی و تصویب بودجه سال ۱۴۰۲ شهرداری تهران به تراکم تا حد مجاز طبق مصوبات مرجع تصویب‌کننده طرح‌های توسعه شهری و کمیسیون ماده ۵ تغییر کرد و در چارچوب آن شهرداری در سال ۱۴۰۲ بر اساس آنچه در مصوبه عوارض ساختمانی سال ۱۴۰۲ که بیست‌وسوم بهمن سال گذشته به تصویب شورا رسید و با امضای چمران برای اجرا به شهرداری ابلاغ شد، اجازه پیدا کرد تا بر اساس آنچه در جزء ۱ بند الف ماده ۲ این مصوبه به تصویب شورای ششم رسیده است، عوارض تراکم در حد حداکثر تراکم ساختمانی مطابق طرح تفصیلی را بر اساس ضرایب تعیین‌شده در جدول شماره ۳ و نیز مازاد بر حداکثر تراکم ساختمانی را بر اساس ضرایب تعیین‌شده در جداول شماره ۴ و ۵ مصوبه مذکور از طریق پارامتر C(f) به عنوان یک ضریب پلکانی مؤثر بر زیربنا در قالب عوارض زیربنا محاسبه و دریافت کند. موضوعی که در تعریف عوارض زیربنا در بند الف ماده ۲ این مصوبه نیز آشکارا دیده می‌شود. در این مصوبه عوارض زیربنای مسکونی این‌چنین تعریف شده است: عوارض زیربنای مسکونی به ازای هر مترمربع بنای ناخالص مسکونی در هر طبقه پس از کسر زیربنای اختصاص‌یافته به پارکینگ‌های مورد نیاز (مساحت هر یک واحد پارکینگ معادل ۱۲٫۵ مترمربع در نظر گرفته می‌شود) مطابق با جداول چهارگانه استفاده از اراضی و ساخت‌وساز و ضوابط و مقررات طرح تفصیلی، براساس فرمول

$$Tr = (+1\,C(r)) \times \Sigma\,[(K(r) \times P(r) \times C(f) \times S(f))]$$

محاسبه و اخذ شود که در این فرمول جدید پایه محاسباتی که از سال ۱۳۷۸ برای تراکم در شهرداری وضع و سپس در سال ۱۳۸۶ با طرح موضوع ارزش مازاد تراکم و تراکم پایه مالی اصلاح و تا قبل از این با تغییراتی ملاک عمل شهرداری بود، تغییر یافت و با این فرمول تراکم پایه و مازاد تراکم تا حد مجاز در طرح تفصیلی و همان‌طورکه در متن توضیحات مصوبه برای بند ۲ پارامتر C(f) این فرمول آمده یعنی حتی مازاد بر تراکم به‌عنوان یک ضریب در عوارض زیربنای ساختمان و نه یک مؤلفه مجزا با محاسبه مساحت ناشی از مازاد تراکم مجاز در حد طرح تفصیلی و اعمال عوارض برای این بخش از مساحت به صورت مجزا است. بر همین اساس هم شهرداری تهران به دنبال آن است تا در اجرای این فرمول که در دوره ریاست چمران بر شورای ششم تصویب، اجرا و تثبیت شده است، همان‌طورکه از زیر بار محاسبه مساحت ناشی از اعطای تراکم مجاز و... برای تعیین عوارض مازاد تراکم شانه خالی کرد، خود را از زیر بار ثبت درآمد مازاد تراکم نجات دهد. در شورای ششم این مسیر پله‌پله طی شد و ما امروز با این مسئله مواجه هستیم که شهرداری در لایحه بودجه خود برآورد درآمد تراکم تا حد مجاز طبق مصوبات مراجع تصویب‌کننده طرح‌های توسعه شهری و مصوبات کمیسیون ماده ۵ را صفر در نظر می‌گیرد!

رکوردشکنی زاکانی با کسب درآمد از مازاد تراکم

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به خطرناک‌بودن بدعت محاسبه عوارض مازاد تراکم به‌عنوان بخشی از درآمد حاصل از عوارض زیربنا به خبرنگار «شرق» گفت: بیش از همه روی سخن من با آقای چمران است، فردی که هم به اذعان خودشان سابقه بستن بیش از بودجه برای شهرداری را دارد و هم به‌عنوان یک متخصص حوزه شهرسازی از همه بهتر می‌دانند که زیربنا، تراکم پایه، مازاد تراکم مجاز و مازاد تراکم غیرمجاز با هم چه فرق‌هایی دارند و اگر درآمد هر یک مجزا ثبت نشود، چه بلایی بر سر شهر و شهرداری می‌آورد. آقای چمران اگر این کار منطقی، علمی و درست بود چرا آقایان احمدی‌نژاد و قالیباف این کار را نکردند؟! آیا جز این است که شهرداری در جریان تصویب لوایح عوارض شهرسازی سال ۱۴۰۲ بنیان این انحراف را گذاشت تا خودش را از زیر بار شفاف‌بودن درآمد مازاد تراکم بیرون بکشد؟! چرا شما تا امروز نسبت به این انحراف هیچ تذکری نداده‌اید و با اغماض اجازه می‌دهید درآمد حاصل از تراکم‌فروشی پنهان و به‌عنوان عوارض زیربنا ثبت و گزارش شود؟! اگر با همین دست‌فرمان شما و همکارانتان این انحراف را تأیید و تصویب کنید زاکانی نمی‌تواند از زیر بار درآمدی که تا پایان آذر ۱۴۰۲ از محل عوارض مازاد تراکم کسب کرده فرار کند. بالاخره از ابتدای دوره ششم تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ در دوران مدیریت زاکانی ما شاهد کسب درآمد ۲۵ هزار و ۵۰۹ میلیارد تومانی از محل عوارض مازاد تراکم هستیم، درآمدی که سقف عملکرد دوره پنجم با درآمد ۱۵ هزار و ۷۸۳ میلیارد تومان و نیز سقف درآمد دوره مدیریت قالیباف با درآمد ۲۰ هزار و ۲۰۱ میلیارد تومان را شکسته است، یعنی زاکانی در کمتر از سه سال رکورد درآمد مازاد تراکم دوره‌های پنجم، چهارم و سوم را زده است و حالا پنهان‌کردن درآمد عوارض مازاد تراکم زیر عنوان عوارض زیربنا و گذاشتن صفر جلوی برآورد درآمد حاصل از تراکم تا حد مجاز طبق مصوبات مراجع تصویب‌کننده طرح‌های توسعه شهری و مصوبات کمیسیون ماده ۵ نه‌تنها آب رفته را به جوی برنمی‌گرداند بلکه برای مدیریت شهری دوره ششم هم نمی‌تواند آبرویی دست‌وپا کند و واقعیت‌های کارنامه مدیریت شهری دوره ششم با راهبری زاکانی و سیاست‌گذاری چمران را تغییر دهد، بالاخره لوایح پیشنهادی شهرداری در دوره ریاست چمران بر شورای ششم که از قضا معمار و آشنا به مسائل فنی و شهرسازی است تبدیل به مصوبه شده است و با امضای ایشان برای اجرا به شهرداری ابلاغ می‌شود.

تراکم مساوی زیربنا

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران با اشاره به ۳۷ برابرشدن درآمد عوارض زیربنای مسکونی به خبرنگار «شرق» گفت: شهرداری تهران می‌خواهد در سال ۱۴۰۳ رقمی بالغ بر ۴۵ هزار و ۳۶۹ میلیارد تومان از محل عوارض زیربنای مسکونی کسب کند و این رقم در مقایسه با رقم بودجه مصوب سال ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که شهرداری می‌خواهد این درآمد را ۳۷ برابر کند! تهیه‌کنندگان بودجه که برای سال ۱۴۰۲ درآمد هزار و ۲۰۹ میلیارد تومانی پیش‌بینی کرده بودند، حالا به پشتوانه تغییر فرمول محاسبه عوارض زیربنا که سال گذشته به تصویب شورای ششم رسید و با امضای چمران برای اجرا ابلاغ شد، فرصت آن را پیدا کرده‌اند تا با اتکا به محاسبه تراکم مجاز و مازاد تراکم مجاز در چارچوب یک پارامتر و ضریب پلکانی در محاسبه عوارض زیربنا این رقم را پیشنهاد بدهند؛ رقمی که اگر به عملکرد مدیریت شهری دوره ششم از ابتدا تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ توجه کنیم، می‌بینیم در مدت بالغ بر سه سال رقم ۱۱ هزار و ۷۰ میلیارد تومان درآمد از محل عوارض زیربنای مسکونی وصول شده است و حالا به مدد جاافتادن فرمول جدید شهرداری برای سال ۱۴۰۳ می‌خواهد ۴۵ هزار و ۳۶۹ میلیارد تومان درآمد یعنی چهاربرابر درآمدی که در مدت نزدیک به ۳۰ ماه از ابتدای فعالیتش داشته را یکباره در ۱۲ ماه آینده کسب کند. شاهد تداوم همین موضوع درباره عوارض زیربنای غیرمسکونی هستیم و آن‌طورکه در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ آمده است، شهرداری می‌خواهد از محل عوارض زیربنای غیرمسکونی رقمی بالغ بر ۲۹ هزار و ۵۰۱ میلیارد تومان درآمد کسب کند، این موضوع یعنی ۱۱ برابر کردن درآمد دو هزار و ۶۸۷ میلیارد تومانی که برای این عوارض در بودجه ۱۴۰۲ به تصویب شورا رسیده است، البته مدیریت شهری دوره ششم از ابتدای کارش تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ یعنی در مدتی نزدیک به ۳۰ ماه رقم ۱۳ هزار و ۴۴۸ میلیارد تومان درآمد از محل عوارض زیربنای غیرمسکونی کسب کرده و حالا می‌خواهد در ۱۲ ماه آینده بیش از دوونیم برابر درآمدی که در این مدت کسب کرده، تحصیل کند. البته باید دید اگر این تغییر فرمول محاسبه عوارض زیربنا و لحاظ‌کردن تراکم به‌عنوان بخشی از زیربنا به تصویب شورای ششم نمی‌رسید، باز هم این درآمدها پیشنهاد می‌شد و امکان وصول تحت عنوان عوارض زیربنا را پیدا می‌کرد یا خیر!

صفر روی کاغذ!

شیخ‌رودی با اشاره به پیش‌بینی درآمد صفر برای مازاد تراکم مجاز در حد مصوبات مراجع قانونی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران به خبرنگار «شرق» گفت: تنظیم‌کنندگان لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ می‌خواستند بعد از گذشت ۳۰ ماه از فعالیت دوره ششم و کسب ۲۵ هزارو ۵۰۹ میلیارد تومان درآمد از محل عوارض مازاد تراکم از ابتدای دوره ششم تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ بالاخره در این لایحه بودجه روی کاغذ به دنبال اثبات حرف زاکانی باشند تا حرفی که زاکانی سه سال پیش زده و ادعا کرده بود حتی یک سانتی‌متر هم تراکم‌فروشی ندارند را در این لایحه بودجه با برآورد عدد صفر برای درآمد حاصل از تراکم تا حد مجاز طبق مصوبات مراجع تصویب‌کننده طرح‌های توسعه شهری و مصوبات کمیسیون ماده ۵ عملی کنند. پیش‌بینی درآمد صفر از محل عوارض مازاد تراکم در ادامه استفاده از ظرفیت‌های مصوبه تعیین عوارض شهرسازی سال ۱۴۰۲ شورای ششم برای مدیران شهرداری فراهم شده است تا بتوانند با اتکا به تغییر فرمول محاسبه عوارض زیربنا و لحاظ تراکم به عنوان یک پارامتر از عوارض زیربنا این پیشنهاد را روی میز شورا بگذارند.

البته پیشنهاد عدد صفر برای مازاد تراکم یا تصویب آن از سوی شورای ششم تغییری در واقعیت آنچه تا امروز رخ داده است، نخواهد داد! آقای زاکانی و حامیانش در شورای شهر و آقای چمران به‌عنوان پرسابقه‌ترین عضو شورای شهر تهران و فردی که از قضا دانش، تخصص و تجربه حوزه شهرسازی را در کارنامه دارد، خوب است به مردم تهران شفاف و واضح بگویند که اولا این عدد صفر چطور پیشنهاد شده است؟ دوم آنکه بگویند اگر شهرداری در دوره ششم می‌خواهد در سال ۱۴۰۳ رژیم تراکم‌نفروختن بگیرد، چطور از ابتدای دوره ششم تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ رقمی بالغ بر ۲۵هزارو ۵۰۹ میلیارد تومان درآمد از محل عوارض مازاد تراکم کسب کرده است؟ به هر حال مردم انتظار پاسخ‌دادن به این سؤال‌ها را دارند، نه اینکه بیایند و حرف از سایه‌نشستن و رکاب‌زدن بشنوند.

رژیم درآمدهای ناسالم

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به ۲٫۵ برابرشدن رقم درآمدهای شهرسازی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران به خبرنگار «شرق» گفت: براساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۳، شهرداری تهران قصد دارد رقم ۳۹هزارو ۹۰۴ میلیارد تومان درآمد ناشی از شهرسازی در بودجه سال ۱۴۰۲ را به رقم ۹۵هزارو ۸۸۰ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۳ برساند. این یعنی ۲٫۵ برابرشدن رقم درآمدهای شهرسازی در سال آینده که این افزایش اگر در چارچوب طرح تفصیلی و با رعایت حق به شهر باشد، هیچ‌کس با آن مخالفتی نخواهد داشت؛ اما هر فرد آگاه و دلسوزی وقتی ببیند که تهیه‌کنندگان لایحه در هنگام پیش‌بینی و تهیه لایحه بودجه درآمد حاصل از مازاد تراکم، عوارض بالکن و پیش‌آمدگی را صفر پیش‌بینی کرده‌اند، نه‌تنها دچار ترس و دلهره می‌شود؛ بلکه نگران زیر پا گذاشتن ضوابط طرح تفصیلی و دورزدن آن با مصوبات موردی کمیسیون ماده ۵ و... می‌شود. تنظیم‌کنندگان لایحه درحالی‌که یک بودجه با رشد ۱۲۳درصدی در مقایسه با سال قبل را تهیه کرده‌اند که در آن رقم درآمدهای شهرسازی تا بیش از ۲٫۵ برابر افزایش پیدا کرده؛ اما در ظاهر حواس‌شان بوده است که برای انتقاد از این بودجه محلی باقی نگذارند و برای همین هم می‌بینیم که رقم درآمد صفر را برای مازاد تراکم، عوارض بالکن و پیش‌آمدگی پیشنهاد کرده‌اند. همچنین عوارض ارزش‌افزوده تعیین کاربری و عوارض ارزش‌افزوده تغییر کاربری را با کاهش پیش‌بینی و ارائه کرده‌اند و در مقابل صفر برآوردی و کم‌برآوردی این آیتم‌ها را در پیش‌بینی عوارض زیربنا جبران کرده‌اند! کاری که در ظاهر حکایت از یک رژیم شهرداری برای تراکم‌نفروختن و پرهیز از ضابطه‌فروشی روی کاغذ دارد؛ اما کیست که باور کند مالیه شهری و خزانه شهرداری که بند نافش به تراکم بسته است و به ضابطه‌فروشی و تخلف‌فروشی خو کرده است، در عمل این رژیم را اجرائی و عملیاتی کند. البته با استفاده از ظرفیت فرمول‌های جدیدی که در مصوبه عوارض شهرسازی سال ۱۴۰۲ به تصویب شورای ششم رسیده است، بخشی از این رژیم با تغییر مبنا و به عبارتی پنهان‌کردن در دل عوارض زیربنا رخ می‌دهد؛ اما این مسئله با آنچه در واقعیت رخ می‌دهد، تفاوت جدی دارد!

برنامه برای بدهی‌سازی

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران در گفت‌وگو با خبرنگار «شرق» خواستار توجه اعضای شورای شهر تهران به ابعاد بدهی‌سازی و مجوزهای ایجاد بدهی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری شد و خاطرنشان کرد: این لایحه در ظاهر با ۱۵ هزار میلیارد تومان تأمین مالی از طریق بدهی تنظیم شده است؛ اما با محاسبه مجوزهای پیش‌بینی‌شده در تبصره‌ها باید گفت این لایحه اگر به همین شکل و بدون تغییر تصویب شود، ظرفیت ایجاد ۴۸هزارو ۸۴۶ میلیارد تومان بدهی را در دسترس شهرداری تهران قرار می‌دهد؛ موضوعی که با توجه به بدهی‌های سنواتی شهرداری که از ادوار گذشته به ارث رسیده است، زنگ خطری جدی به شمار می‌آید و باید بیش‌ازپیش به آن توجه شود. از طرف دیگر آقایان وقتی اطمینان دارند که منابع بودجه سال آینده را تمام و کمال محقق می‌کنند، چه اصراری به پیش‌بینی این حجم از بدهی‌سازی در جداول و تبصره‌های بودجه دارند؟! زاکانی و مدیرانش که سقف منابع بودجه را در دسترس خود می‌بینند، چرا این رقم تأمین مالی از طریق بدهی را در بودجه مورد توجه خود قرار داده‌اند؟ متأسفانه باید گفت بدهی‌سازی و تأمین مالی بر پایه بدهی در ادوار گذشته مدیریت شهری تهران هم آن‌چنان با اشتیاق مورد توجه بود که بدهی‌های چندده هزار میلیاردی به بانک‌ها و تأمین‌کنندگان را روی دست شهرداری گذاشته است و حالا رجوع دوباره مدیران دوره ششم به این شیوه پرهزینه و چالش‌زا در تأمین مالی می‌تواند پایداری مالی شهرداری را در سال‌های آینده با چالش مواجه کند. در صورت تصویب بند ۵ تبصره ۳ لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ در شورا، شهرداری تهران اجازه دارد تا دو برابر بازپرداخت تسهیلات و بدهی‌های خود به بانک‌ها تسهیلات جدید بگیرد. این یعنی شهرداری می‌تواند بدون اینکه میزان، مدت، سود و نحوه بازپرداخت تسهیلات مشخص باشد، در صورت پرداخت ۱۶هزارو ۹۲۳ میلیارد تومان بازپرداخت وام پیش‌بینی‌شده در جداول بودجه تا سقف ۳۳هزارو ۸۴۶ میلیارد تومان بدهی جدید از طریق اخذ وام و تسهیلات ایجاد کند. البته این بدهی‌سازی در گذشته هم سابقه دارد و براساس گزارش تفریغ بودجه سال ۱۳۹۵ شهرداری تهران که از قضا هم‌زمان با ریاست چمران بر شورای چهارم بوده است، ما شاهد آن هستیم که با وجود تحقق کامل منابع بودجه در سال ۱۳۹۵ شهرداری بالغ بر پنج‌هزارو ۵۶ میلیارد تومان هم وام و تسهیلات اخذ کرده است و حالا دوباره با همان فرمان می‌خواهند بدهی جدید بسازند و احتمالا در پایان دوره بگویند این بدهی‌ها از دوره پنجم به ما ارث رسیده بود، اینکه شهرداری در دل تبصره بودجه از شورای شهر مجوز ایجاد بدهی فراتر از جداول بودجه را بگیرد، فارغ از اینکه شهرداری بدهی دارد یا نه، با اصل اختیارات شورا در تعارض است و شورا اختیار خود در تصویب استقراض‌های شهرداری را با تصویب بند ۵ تبصره ۳ به زاکانی تفویض خواهد کرد و نمی‌تواند بعدا در برابر مسئولیت بدهی ناشی از این تفویض اختیار شانه خالی کند!

رونق فروش دارایی‌ها

بهروز شیخ‌رودی در ادامه با اشاره به پیش‌بینی سه برابرشدن درآمد حاصل از فروش املاک و اموال غیرمنقول به خبرنگار «شرق» گفت: در این لایحه فروش ۱۷هزارو ۸۱۶ میلیارد تومان از املاک و اموال غیرمنقول شهر برای سال آینده پیش‌بینی و در دستور کار شهرداری قرار گرفته است، این رقم چیزی جز سه برابرشدن فروش املاک و دارایی‌های شهر و شهرداری در مقایسه با سال ۱۴۰۲ نیست! البته از سوی دیگر جزئیات این املاک و دارایی‌ها نیز مشخص نیست و ما نمی‌دانیم که شهرداری این رقم را از فروش کدام دسته از املاک و دارایی‌ها می‌خواهد تحصیل کند؛ موضوعی که در گذشته با ارائه فهرست املاک و دارایی‌های پیشنهادی شهرداری در پیوست‌های بودجه روشن می‌شد؛ اما حالا با کنارگذاشتن تصویب سیاست‌ها و الزامات تهیه بودجه سال آینده در شورای ششم، شهرداری الزامی برای ارائه فهرست املاک و دارایی‌های مدنظرش برای فروش به شورای شهر ندارد و اعضای شورای شهر هم این ارقام را بدون توجه به اینکه از فروش چه املاک و دارایی‌هایی به دست خواهد آمد، تصویب می‌کنند. براساس سنت سالانه تصویب سیاست‌ها و الزامات تدوین لایحه بودجه سال آینده که تصویب آن از سال ۱۳۸۶ آغاز و تا سال ۱۴۰۰ ادامه داشت، شورای شهر در ادوار مختلف و حتی در سال نخست شورای ششم، شهرداری مکلف می‌شد تا فهرست جامعی از املاک پیشنهادی خود برای فروش را در کنار فهرست وام‌های پیشنهادی و نیز گزارشی از بدهی‌ها و... خود به شورا ارائه دهد و حالا این رویه نیکو دو سالی است در شورای ششم کنار گذاشته شده است و تقریبا می‌شود گفت هیچ‌کس نمی‌داند چه میزان از املاک و اراضی ذخیره شهری یا دیگر املاک و دارایی‌های شهرداری قرار است در سال آینده به فروش برسد.

فراموشی عرضه املاک در بورس!

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به لزوم پایبندی به شفافیت در فروش اموال و دارایی‌های شهر و شهرداری به خبرنگار «شرق» گفت: متأسفانه با وجود رپرتاژ رسانه‌ای و وعده زاکانی و معاونان مالی و اقتصادی‌اش در فروش املاک و دارایی‌های شهرداری از طریق سازوکار بورس املاک ما شاهد متوقف‌شدن این روند هستیم و در واقع مدیریت شهری دوره ششم جز مدت کوتاهی تن به این شیوه و سازوکاری که خودش مدعی آغازش بود، نداد و دوباره در بر همان پاشنه سابق می‌چرخد و ما شاهد فراموش‌شدن آن وعده از سوی زاکانی و مدیرانش هستیم؛ موضوعی که دیگر آقایان حتی رغبت و تمایلی به پیشنهادش در تبصره‌های بودجه نداشته‌اند! خوب است مدیران دوره ششم و در رأس آنها معاون مالی و اقتصادی و مالی شهرداری که از قضا اهل به مناظره دعوت‌کردن مدیران پیشین و کنایه‌زدن به مدیران اسبق نیز هست، بیاید و بگوید چه شد که شهرداری قید فروش املاکش را از طریق بورس زد؟ و در کنار این سؤال روشن کنند که چه میزان از این اموال و دارایی‌هایی که قرار است در سال آینده به فروش برسند، از اراضی و املاک ذخیره شهری است و چه میزان از دیگر اموال و املاک شهرداری؟! البته از مدیرانی که زیر وعده‌شان برای فروش املاک شهرداری در بورس می‌زنند، نمی‌توان انتظار داشت که چرا بانک زمین شهرداری را ایجاد نمی‌کنند!

در شهر شیشه‌ای چمران و زاکانی مردم نامحرم هستند!

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران ضمن استقبال از اظهارات زاکانی درباره رقم‌زدن تهران به‌عنوان شهری شفاف و شیشه‌ای به خبرنگار «شرق» گفت: نه من؛ بلکه همه شهروندان تهرانی از شهردار تهران چه زاکانی باشد یا هر فرد دیگری انتظار داریم که شهر و شهرداری را شفاف و شیشه‌ای کند؛ البته در عمل، نه اینکه بیاید حرفش را بزند و بعد از اینکه نمایشش را اجرا کرد، یادش برود حتی حق شهروندی شهروندان این شهر را در چارچوب قانون شهرداری‌ها، قانون شوراهای اسلامی و شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات شهرداری‌ها و شوراهای شهر ادا کند و فقط بیاید حرف‌های قلمبه و سلمبه دهان‌پرکن درباره شفافیت بزند! براساس آنچه در جزء آخر بند ۱ تبصره شش لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران آمده است، شهرداری مکلف است فهرست اسامی اشخاص حقیقی و حقوقی را که از شهرداری کمک دریافت می‌کنند، هر سه ماه یک بار به صورت مکتوب به شورای شهر ارائه دهد؛ موضوعی که دسترسی شهروندان به اطلاعات کمک‌های شهرداری و افراد یا اشخاصی را که از کمک شهرداری استفاده می‌کنند، محدود می‌کند. این موضوع علاوه بر اینکه ادعای زاکانی را درباره شفاف و شیشه‌ای‌بودن بودجه نقض می‌کند، تخلف شهرداری تهران در پیشنهاد این بند از ماده ۱۲ شیوه‌نامه انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات شهرداری‌ها و شوراهای شهر به شمار می‌رود. براساس ماده ۱۲ این شیوه‌نامه «اطلاعات کمک‌هایی که از محل بودجه شهرداری‌ها یا سازمان‌های وابسته در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی ازجمله در اختیار تشکل‌های مردم‌نهاد قرار گرفته است، مشتمل بر مستند قانونی کمک، مشخصات کمک‌گیرنده، جهت کمک، میزان و کیفیت کمک‌پرداختی، تاریخ کمک و گزارش مصرف کمک در محل مدنظر باید از طریق انتشار در پایگاه اطلاع‌رسانی شهرداری‌ها و سازمان‌های وابسته منتشر شود و حسب درخواست شهروندان متقاضی اطلاع‌یافتن از جزئیات این کمک‌ها در دسترس آنها قرار گیرد!

اینکه زاکانی می‌آید فریاد شفاف و شیشه‌ای‌بودن شهر و شهرداری را سر می‌دهد ولی در بودجه پیشنهادی‌اش برای سال ۱۴۰۳ شهروندان این شهر را محرم دانستن اطلاعات کمک‌های شهرداری نمی‌داند و حق دانستن شهروندان را که در قانون به رسمیت شناخته زیر پا می‌گذارد، نشان می‌دهد میان معنای شفافیت از نظر قانون و شفافیت از نظر زاکانی و چمران تفاوت‌های ماهوی و محتوایی بسیار زیادی وجود دارد و ما فعلا ناچاریم تعریف‌های آقایان از شفافیت و زیر پا گذاشتن آنچه در قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات و شیوه‌نامه‌های اجرائی آن به عنوان حق شهروندی‌مان پیش‌بینی شده را تحمل کنیم.

سرمایه‌گذاری شهری در کما!

شیخ‌رودی با اشاره به پیش‌بینی درآمد بیشتر برای فروش اراضی متروکه شهری نسبت به درآمد حاصل از فروش آورده شهرداری در پروژه‌های سرمایه‌گذاری خاطرنشان کرد: در سال ۱۴۰۳ شهرداری قصد دارد ۱۳۰ میلیارد تومان از محل فروش اراضی متروکه شهری درآمد کسب کند، وقتی این رقم را با پیش‌بینی ۵۰ میلیارد تومان درآمد از محل فروش آورده شهرداری در پروژه‌های مشارکتی و سرمایه‌گذاری مقایسه می‌کنیم، می‌بینیم که سرمایه‌گذاری حتی به اندازه فروش اراضی متروکه برای تنظیم‌کنندگان لایحه بودجه شهرداری جذابیت نداشته است، اینکه سهم درآمد حاصل از اراضی متروکه در بودجه سال آینده بیشتر از فروش آورده شهرداری در پروژه‌های مشارکتی و سرمایه‌گذاری پیش‌بینی شده است، نمایانگر این مسئله است که پروژه‌های مشارکتی و سرمایه‌گذاری آنچنان دستاورد مالی جدی برای شهرداری ندارد و شاید همین مسئله باعث شده است تا سازمان سرمایه‌گذاری و مشارکت‌های مردمی شهرداری تهران برای اولین بار در بودجه سال ۱۴۰۳ در شمار سازمان‌های دریافت‌کننده بخشی از اعتبارات خود از خزانه شهرداری قرار گرفته که نشانه افول این سازمان نسبت به گذشته است. البته در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ رقم چهار هزار میلیارد تومان از محل سود ناشی از واگذاری سهم شهرداری در سرمایه‌گذاری نیز پیش‌بینی شده است که این رقم نسبت چندانی با عملکرد واقعی مدیریت شهری دوره ششم ندارد! از ابتدای دوره ششم تا پایان آذرماه ۱۴۰۲ شهرداری تهران تنها توانسته است درآمد ۶۵۹ میلیارد تومانی از محل سود ناشی از واگذاری سهم شهرداری در سرمایه‌گذاری کسب کند و حالا تدوین‌کنندگان بودجه می‌خواهند در سال آینده این رقم را درحالی یکباره شش برابر کنند که سازمان متولی انجام این اقدام برای اداره امور خودش نیاز به دریافت از خزانه شهرداری دارد.

بی‌عدالتی در توزیع بودجه شهر

این کارشناس مالیه و اقتصاد شهری با اشاره به سرانه بودجه هر نفر شهروند ساکن در مناطق شهرداری تهران به عنوان یک معیار برای راستی‌آزمایی ادعاهای زاکانی درباره کاهش فاصله شمال و جنوب در تهران به خبرنگار «شرق» گفت: میان شهروندان ساکن در مناطق مختلف شهرداری تهران هیچ تفاوتی وجود ندارد و زاکانی هم ادعای توزیع عادلانه منابع بودجه را نسبت به این شهروندان مطرح کرده است، بر این اساس نباید تفاوت جدی میان شهروندان ساکن در مناطق مختلف شهر وجود داشته باشد و تدوین‌کنندگان بودجه باید این وعده شهردار را در توزیع منابع بودجه رعایت می‌کردند اما خب ظاهرا این حرف‌ها برای سخنرانی‌ها بوده و چندان به کار تدوین بودجه نمی‌آمده است. بر اساس داده‌های لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران متوسط سرانه شهروندان ساکن در مناطق ۲۲گانه شهر تهران برابر با چهار میلیون و ۸۷۷ هزار تومان است. اما فاصله میان این متوسط سرانه با بیشترین و کمترین سرانه به ازای هر نفر شهروند در مناطق مختلف شهر تهران متفاوت است! بیشترین سرانه به ازای هر نفر شهروند تهرانی بر اساس لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ به شهروندان ساکن در منطقه ۲۲ با سرانه ۱۱ میلیون و ۵۲ هزار تومان اختصاص یافته و کمترین سرانه به ازای هر نفر شهروند تهرانی برای شهروندان ساکن منطقه ۱۴ با سرانه دو میلیون و ۵۰۵ هزار تومان در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ پیش‌بینی شده است. از طرف دیگر شاهد آن هستیم که سرانه هر نفر شهروند تهرانی ساکن در منطقه ۳ شهرداری به عنوان توسعه‌یافته‌ترین منطقه شهر برای سال ۱۴۰۳ برابر با رقم پنج میلیون و ۶۹ هزار تومان پیش‌بینی شده و در نقطه مقابل آن به ازای هر نفر شهروند تهرانی ساکن در منطقه ۱۵ شهرداری تهران به عنوان کمتر توسعه یافته‌ترین منطقه شهر سرانه سه میلیون و ۴۵۰ هزار تومانی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ پیش‌بینی شده است. زاکانی در حالی که حرف‌های جذاب درباره کم‌کردن فاصله جنوب و شمال شهر تهران می‌زند مدیرانش در عمل شکاف یک میلیون و ۶۱۹ هزار تومانی بین سرانه یک شهروند ساکن در منطقه ۳ به عنوان توسعه یافته‌ترین منطقه شهر که از قضا در شمال شهر قرار دارد و یک شهروند ساکن در منطقه ۱۵ به عنوان کمتر توسعه یافته‌ترین منطقه شهر که از قضا در جنوب شهر واقع است را تنظیم و با امضای او به شورا فرستاده‌اند. از سوی دیگر اگر سرانه بودجه هر نفر شهروند تهرانی ساکن در مناطق ۲۲گانه را بر مبنای یارانه معیشتی ۴۹ هزار و ۵۰۰ تومانی که دولت به واجدین شرایط دریافت یارانه پرداخت می‌کند مورد سنجش و ارزیابی قرار دهیم، می‌بینیم که سرانه بودجه هر نفر شهروند ساکن در منطقه ۱۵ شهرداری به عنوان کمتر توسعه یافته‌ترین منطقه شهر برابر با یارانه ۷۰ ماه است در حالی که سرانه بودجه هر نفر شهروند ساکن در منطقه ۳ به عنوان توسعه‌یافته‌ترین منطقه شهر برابر با یارانه ۱۰۲ ماه است و این ارزیابی واقعیت بی‌عدالتی در بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران را پیش چشم همه آشکار می‌کند.

طرح‌های منتخب مردم در بودجه نیست

معاون پیشین محاسبات و پایش عملکرد شورای شهر تهران با اشاره به پروژه‌های طرح من شهردارم در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران به خبرنگار «شرق» گفت: سال گذشته و در بخش یازدهم لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ شهرداری تهران، فهرست پروژه‌های توسعه محلی یا همان پروژه‌های منتخب طرح من شهردارم به تفکیک محلات در چارچوب نواحی مناطق ۲۲گانه شهرداری تهران مشتمل بر نام پروژه و برآورد اعتباری پروژه برای سال ۱۴۰۲ در بودجه شهرداری ذکر شده بود، امسال علیرغم تبلیغات گسترده و تعریف و تمجیدهای زاکانی و حامیانش در شورا از این طرح اما در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران اثری از این فهرست نمی‌بینیم و فقط به اعلام تعداد پروژه‌ها و سرجمع اعتبار هر منطقه شهرداری بسنده شده است، به عبارت دیگر باید گفت آنچه از اجرای طرح من شهردارم شنیدیم و لمس کردیم را حالا در این لایحه به وضوح داریم می‌بینیم، یک طرح شعارزده و نمایشی که آقایان حتی برخلاف سال قبل نتوانسته‌اند فهرست پروژه‌هایش را به تفکیک محلات در لایحه بودجه جور کرده و به شورا ارائه دهند و حتی موقع تنظیم اعداد و ارقامش حواسشان نبوده است که ببینند چطور قرار است ۳۶۰ پروژه من شهردارم با اعتبار ۱۳۰ میلیارد تومان در منطقه ۱۰ شهرداری اجرا شود. اجرای ۳۶۰ پروژه با اعتبار ۱۳۰ میلیارد تومان به ما می‌گوید هر کدام از این پروژه‌ها قرار است به صورت متوسط با سه میلیارد و ۶۱۷ میلیون تومان جمع و جور شود! اعتباری که با این ادعاها و حرف‌های بزرگی که آقایان می‌زنند یعنی همان کارهای روزانه‌ای که شهرداری سال‌ها بدون هیچ ادعای گزافی آن را انجام می‌داده است و حالا مدیران زاکانی با بالن هواکردن می‌خواهند بگویند دارند همان کارها را انجام می‌دهند.

وعده‌های واقعی یا کیک!

بهروز شیخ‌رودی با اشاره به وعده امسال چمران برای افزایش ۱۴ هزار میلیارد تومان به سقف اعتبارات حمل‌ونقل و ترافیک به خبرنگار «شرق» گفت: سال گذشته و در جریان بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ تجربه بیش از ۲۰ بودجه بستن برای شهرداری به کار آقای چمران آمد و ایشان سناریوی افزودن ۱۰ هزار میلیارد تومان به سقف منابع مأموریت حمل‌ونقل و ترافیک را دادند، در حقیقت با وعده ایشان باید اعتبارات مأموریت حمل‌ونقل و ترافیک که در لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ شهرداری با رقم ۲۵ هزار و ۵۵۳ میلیارد تومان توسط زاکانی به شورای ششم ارائه شده بود پس از تصویب بودجه در شورا با اضافه‌شدن ۱۰ هزار میلیارد تومان وعده چمران به ۳۵ هزار میلیارد تومان می‌رسید، اما در بودجه مصوب که توسط چمران به شهرداری ابلاغ شده ما شاهد آن هستیم که رقم اعتبارات مأموریت حمل‌ونقل و ترافیک به ۳۳ هزار و ۷۴۱ میلیارد تومان رسیده است! با این حساب خوب است مردم قضاوت کنند که وعده بودجه‌ای پارسال چمران واقعی یا کیک بوده است!؟ به هر حال خوب است آقای چمران امسال چشم و گوشش در کمیسیون بودجه شورا را خوب به کار بگیرند تا وعده ۱۴ هزار میلیارد تومانی‌شان کیک از آب در نیاید! مدیریت شهری دوره ششم از ابتدای روی کار آمدن تا پایان آذرماه امسال رقمی بالغ بر ۱۵۹ هزار و ۶۳۸ میلیارد تومان منابع در اختیار داشته است، منابعی که باید برای حل مشکلات شهر و بازکردن گره‌های زندگی روزمره مردم شهر از جمله تأمین اتوبوس و... هزینه می‌شد، اما در عمل به جای اینکه شاهد افزایش تعداد ناوگان اتوبوسرانی و... در شهر باشیم، شاهد آن هستیم که هنوز بعد از سه سال زاکانی در شورا از سفرهایش به چین و ماچین خاطره تعریف می‌کند و چمران هم به جای تأکید بر خرید اتوبوس‌های تولید داخل به فکر حساب و کتاب سود و زیان شهرداری در خرید اتوبوس از چین یا ایران است و مردم باید با کمبود اتوبوس، ازدحام جمعیت، اتلاف وقت و... را تحمل کنند.

اختصاص بودجه به سازمان جدید شهرداری

بررسی لایحه بودجه شهرداری تهران در دو نوبت صبح و عصر به اتمام رسید. در نوبت دوم دویست‌وهفدهمین جلسه شورای شهر تهران منابع و مصارف لایحه بودجه شهرداری تهران در سال ۱۴۰۳ بررسی شد.

محمد آخوندی در نوبت دوم دویست‌وهفدهمین جلسه شورای شهر تهران در جریان بررسی منابع و مصارف لایحه بودجه شهرداری تهران در سال ۱۴۰۳ با اشاره به بودجه مناطق و ضمن اشاره به پیشنهادهای اصلاحی گفت: یکی از این پیشنهادها در خصوص ردیف‌های تاکسیرانی است؛ کمک به جایگزینی و بهسازی ناوگان تاکسیرانی در بودجه ذکر شده است. وقتی درخصوص کمک به جایگزینی صحبت می‌کنیم، یعنی کمک به خرید و نوسازی است. همچنین در ردیفی دیگر درباره کمک به نوسازی ناوگان ون از محل منابع عمومی صحبت شده است. در جای دیگر نیز کمک فنی و عمرانی نوسازی تاکسی مطرح شده و در نهایت از خرید ون صحبت شده و به نظر می‌رسد هر چهار ردیف باید اصلاح شوند.

وی با بیان اینکه ۱۵۰ دستگاه ون که دریافت شده از میدان ونک به سمت صادقیه و میدان آزادی تردد می‌کنند، گفت: در شأن شهرداری نیست که تاکسی‌داری کند. ما می‌خواهیم مشکل تاکسیرانی تهران را حل کنیم. آقای زاکانی دلسوز است و ما نیز این موضوع را قبول داریم.

تشکری‌هاشمی ادامه داد: سهام‌داری در شرکت سهامی عام بسیار محترم است. اینکه شهرداری ون بخرد و شرکت خودروسرویس شهر از این میدان به آن میدان مسافربری کند، مناسب نیست و باید به راننده‌ای که خودروی او فرسوده شده کمک کنیم تا نوسازی انجام دهد.

علی‌اصغر قائمی، عضو کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورا با بیان اینکه یکی از ردیف‌های بودجه تحت عنوان ایجاد، توسعه، بهسازی باشگاه شهروندی توسط شرکت تجارت الکترونیک شهر در نظر گرفته شده است، تصریح کرد: سازمان فاوا می‌تواند این سرویس را ایجاد کند. اینکه شرکتی در نظر گرفته شود تا این سرویس را راه‌اندازی کند، جای سؤال است. همین ایراد به شرکت رایانه شهر نیز وارد است.

او افزود: ردیف‌های انبوهی در این بخش‌ها تعیین شده که تکه‌پاره‌کردن وظایف و مأموریت‌های بخش فناوری است.

مهدی اقراریان، رئیس کمیته حقوقی شورای شهر تهران نیز با بیان اینکه ما امروز یک سؤال داریم و سؤال این است که نحوه حسابرسی این شرکت‌ها به چه شکل صورت می‌گیرد، گفت: حسابرسی این شرکت‌ها بر عهده ما نیست و ما به شرکت‌هایی ردیف‌هایی اختصاص می‌دهیم که در حوزه فناوری فعالیت می‌کنند و داستان فعالیت آنها کاملا مشخص است. گزارش‌هایی که از این شرکت‌ها دریافت می‌کنیم، نگران‌کننده است.

او ادامه داد: شرکت یادمان‌سازه در همین مدت کوتاه چه مقدار از املاک را دریافت کرده و چه میزان پروژه را به اجرا رسانده است و پروژه‌های اجرائی چه میزان پیشرفت داشته است؟ ما آزادسازی‌هایی در مدت اخیر انجام داده و وعده‌هایی مطرح کردیم. شرکت یادمان‌سازه زمین دریافت کرده و وعده پارک علم و فناوری داده است.

اقراریان با بیان اینکه ما نمی‌دانیم اعتبارات این شرکت‌ها چگونه هزینه می‌شود، چون حسابرسی آن برعهده شورا نیست، تصریح کرد: از شهردار تهران رفتارهایی را در قالب رفتار سازمانی می‌بینیم که متفاوت از آن چیزی است که توقع داریم. در مورد یادمان‌های شهدا وضعیت رسیدگی مطلوب نیست. تقاضای بنده این است که تدبیر اساسی در این زمینه اندیشیده شود. اگر بودجه وجود دارد، مشکل هماهنگی داریم.

در ادامه ناصر امانی، عضو کمیسیون برنامه‌وبودجه شورا با بیان اینکه دوستان این تصور را دارند که ما اساسنامه سازمان فناوری‌های نوین را موردایراد قرار دادیم، گفت: ما این اساسنامه را در شورا به تصویب رساندیم و بنده با وجود مخالفت در هیئت تطبیق از اساسنامه حمایت کردم. موضوع مدنظر بنده تغییر مأموریت از سمت عمرانی به فناوری اطلاعات است و این تغییر اساسنامه باید به تصویب شورا برسد. اگر قرار است شرکت یادمان‌سازه مبنای تأسیس سازمان فناوری‌های نوین باشد، باید در شورا به تصویب برسد و انحلال این شرکت اعلام شود.

تشکری هاشمی، رئیس کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورا هم با بیان اینکه موضوع شرکت کنترل ترافیک و شرکت یادمان‌سازه مسبوق به سابقه است، اظهار کرد: چه اتفاقی، چه ضرورتی و چه مسائل پیدا و پنهانی وجود دارد که یک شرکت مادرتخصصی در حوزه آی‌تی‌اس و با قدمت بیش از ۳۰ سال در حوزه هوشمندسازی در شهر در طول یک سال گذشته رو به نابودی می‌رود. این نشان می‌دهد که هیچ عزمی در شهرداری تهران برای استفاده از سیستم هوشمند حمل‌ونقلی وجود ندارد و احتمالا این کار با اهدافی انجام می‌شود.

او افزود: در جلسه هم‌اندیشی دلایلی مطرح و کمیته‌ای تشکیل و مقرر شد هیچ اتفاقی نیفتد تا بررسی‌ها صورت بگیرد. پروژه‌های این شرکت تعطیل شد و نیروها از این شرکت رفتند و اقدامات تکه‌پاره و به شرکت رایانه شهر منتقل شده که از سال‌های سال مسئولیت تأمین نیروی انسانی داشته و هیچ ظرفیت و نیروی انسانی در بخش هوشمندسازی حمل‌ونقل ندارد.

رئیس کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورا با بیان اینکه بیش از یک سال از فعالیت مدیریت شهری دوره ششم باقی مانده است، خاطرنشان کرد: ما هنوز پس از گذشت نزدیک به سه سال، آزمون و خطا می‌کنیم و فعالیت‌های عجیب‌وغریب انجام می‌دهیم.

صادقی، رئیس کمیته شفافیت و شهر هوشمند شورا با بیان اینکه بازنگری اساسنامه این سازمان انجام شده است، اظهار کرد: دستور درج‌شده در نامه سازمان امور اداری و استخدامی مبنی بر اقدام است. ما با افزایش نیروی انسانی و ساختار تشکیلاتی مخالفت کردیم و بر ادغام نیروها و ساختارها تأکید داشتیم. باید این موضوع را تمام‌شده فرض کنیم و نباید به دو سال قبل بازگردیم.

سیداحمد علوی، عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورا با بیان اینکه در روزهای اول اقدامات در شرکت کنترل ترافیک در انتقال مسئولیت‌ها به شرکت رایانه شهر مبهم بود، تصریح کرد: به‌تدریج توضیحاتی مطرح شد که شرکت کنترل ترافیک به اندازه‌ای درگیر ایجاد زیرساخت‌های فنی شده بود که ظرفیت نرم‌افزاری و دیجیتالی در آن وجود نداشت. گرچه می‌شد شروع کار بهتر صورت بگیرد.

میثم مظفر رئیس کمیته بودجه شورا نیز با بیان اینکه شرکت کنترل ترافیک هیچ‌گاه نتوانسته از اطلاعات هوشمند برای مدیریت ترافیک استفاده کند، گفت: شرکت کنترل ترافیک عهده‌دار حمل‌ونقل هوشمند خواهد بود و مسئولیت سخت‌افزاری به شرکت رایانه شهر و ایجاد باشگاه شهروندی به شرکت تجارت الکترونیک واگذار شده است.

او ادامه داد: برای سازمان فناوری‌های نوین نیز از پست‌های دو شرکت موجود استفاده می‌شود و نمی‌توانند پست جدیدی به کار بگیرند.

مهدی بابایی، رئیس کمیته ایمنی شورا در ادامه جلسه با بیان اینکه هیچ‌گونه خروجی نوآورانه‌ای در حوزه فناوری‌های نوین وجود نداشت و در همین راستا سازمانی تحت این عنوان تشکیل شد، خاطرنشان کرد: تقاضای ما این است که مقداری در اقدامات نواندیش‌تر باشیم.

او اضافه کرد: همان‌طورکه از شهردار تهران انتظار داریم وارد تصمیمات شورا نشود، ما نیز نباید در امور اجرا دخالتی داشته باشیم.

امانی تأکید کرد: این موضوع را می‌گویم که در تاریخ بماند؛ برای اولین بار است پس از پیروزی انقلاب، در زمان تصویب بودجه شهرداری تهران مجوز تأسیس یک سازمان را می‌دهیم. خودمان نباید به دست خودمان اقتدار شورا را تضعیف کنیم.

او افزود: قواعد و قوانین باید رعایت و باید اختیارات شورا توسط شهرداری پذیرفته شود. در قالب واگذاری مسئولیت‌ها دو شرکت را تأسیس می‌کنیم.

تشکری‌هاشمی نیز گفت: آقای زاکانی اگر روزی فسادی، نقصی و اشکالی دیدید، نباید آن شرکت را منحل کنید بلکه باید آن را اصلاح کرد یا اگر نیرویی متخلف بود، برداشته شود. کارهای شرکت کنترل ترافیک توزیع نشده بلکه تکه‌پاره شده است.

او ادامه داد: انتظار ما این است مواردی که در شورا مطرح می‌شود، همان‌طورکه احترام، احترام می‌آورد هیچ کاری انجام نشود تا زمانی که در شورا به تصویب برسد.

مهدی اقراریان رئیس کمیته حقوقی شورا با بیان اینکه به جای تذکر باید خواهش کنیم که برای صیانت از شورا باید تدبیری اندیشیده شود، اظهار کرد: اگر در جلسه حضور داشته باشیم حرف‌هایی را می‌شنویم که تحمل آن برای ما سخت است و مجبور به تحمل هستیم. اگر جلسه را ترک کنیم، جلسه دچار چالش خواهد شد و به همین دلیل از رئیس شورا می‌خواهیم فکری به حال صیانت از شورا کند.

علی‌اصغر قائمی، عضو کمیسیون عمران و حمل‌ونقل شورا تأکید کرد: پیشنهاد بنده این است که تمام ردیف‌های مربوط به شرکت رایانه شهر حذف شود؛ چراکه توضیحات شهردار تهران در این زمینه قابل‌قبول نیست.

مهدی چمران رئیس شورا نیز با تأکید بر اینکه بودجه شرکت‌هایی که از آن نام برده شده، باید پس از تصویب در شورا عملیاتی شود، گفت: وقتی بودجه می‌دهیم، یعنی پذیرفته شده است درحالی‌که ما مصوب نکرده‌ایم. پیشنهاد بنده این است که کد بودجه‌ای برای این مجموعه‌ها پیش‌بینی شود تا بتوانند کار خود را انجام دهند و اختصاص بودجه را منوط بر این کنیم که اساسنامه این شرکت‌ها در شورا تصویب شود. اگر اساسنامه تصویب نشد، اعتبارات به مجموعه‌های سابق بازمی‌گردد.

این پیشنهاد با ۱۸ رأی موافق به تصویب رسید.

محمد آخوندی، رئیس کمیسیون برنامه‌وبودجه شورا در پایان با بیان اینکه بودجه یک ماه پیاپی در شورا مورد بررسی قرار گرفت، تصریح کرد: تلاش شهرداری تهران در تدوین بودجه نیز قابل‌تقدیر است.

کلیات لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ شهرداری تهران تصویب شد.